

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

6. Conclusionum vindicatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

dam se sumptum est, & in malum physicum fuga, quin hoc bonitate aliqua, illudve malitia aliqua extrinsecus vestitum fugere, vel prosequi possit: quare implicat physicam naturam naturalis causæ, atque entis inclinationem in non esse physicum entis ferri, ac tendere posse, & maxime, in non esse physicum sui: tamen liberum agens, ac per voluntatem operans ferri in non esse, sui etiam actus appetitu elicitu possit, quia bonum & esse physicum tamen aliunde malum non solum non prosequi omissum potest, sed averfari: ergo certum est axioma illud nullum appetitum, siue imitativum physicum, & naturalem in malum physicum, seu non esse rei, seu proprium & elicitum à voluntate in malum qua tale, ferri posse, ac subinde, nec voluntatem, neque naturam tendentem, siue intendentem in malum posse operari, vt omnium philosophorum, & Theologorum axioma fert, nec rem de se in sui destructionem, determinate, vt indeterminatæ, & distinctam naturam sua ferri physicæ posse. His autem positis resolutio substantiæ physicæ simplicis completæ Angelis cunctis communis, & essentialis (quin prædicatum intellectui, & subinde capacitatis panæ, ac præmij æterni attendatur) nullam naturam sua annihilabilem, ac non immortalem naturam sua esse posse facile probatur, paululum reformato iuxta præmissa notata argumento communi, ac iisdem Ariagæ instantiæ oppositæ præveniuntur.

6. Quidquid natura sua permanens absolute est implicat naturam suam esse, non solum fluxum, sed, & aliquando naturam suam defectibilem; atqui omnis substantia essentialiter substantialiter simplex (& præsertim totalis) est substantia natura sua absolute permanens; ergo implicat substantiam aliquam essentialiter substantialiter simplicem (totalem maxime,) esse naturam suam fluxam, immo, & naturam suam aliquando defectibilem. Tunc sic omnis Angelus natura sua, & essentia sua est substantia essentialiter substantialiter simplex, & totalis: ergo implicat, aliquem Angelum esse naturam suam fluxum, immo, & aliquando defectibilem. Consequentia vtrique est legitima. Maior primi syllogismi, per se patet, cum fluxus permanentiæ rei contradicit: ac subinde permanentiæ absolute rei natura sua, eius fluxus naturam suam repugnabit: immo & esse naturam suam aliquando defectibilem; esset enim illa permanens natura sua non absolute, sed, ad tempus solum, vt patet, Confirmatur, ad hominem contra Ariagæ, qui permanens quodvis (etiam ex iis, quæ contrarium habent, destruique fortiori, eius actiuitate, & exigentia naturaliter, possunt) sui permanentiam, per æternitatem à parte post suæ primæ productionis, absolute naturam suam exigere, & si falso, censetur, vt vidimus, cert. 3. n. 7. quia cuiusmodi permanentia contrariis subiecta non absolutam, sed conditionatam solum, (si fortiori, scilicet, actiuitate, vt exigentia naturali, contraria non adfuit) exigentiam permanenti naturam suam habere possunt: quod si minoris permanentiæ naturalis entia durare, per æternitatem naturam suam requirunt per te; naturam suam, exigere sui fluxum, aut defectibilitatem aliquando, siue non exigere aliquando posterioris æternitatis durare, citius absolute omnino permanentibus natura sua repugnabit. Minor æque facile ostenditur. Etenim substantia omnis essentialiter substantialiter simplex, & totalis, nec habet formam contrariam, nec contrarias subinde dispositiones ad illam, cum forma substantialis non sit, nec forma, nisi formæ, posset contrariari, nec materiam, qua essentialiter substantialiter constet contraria formæ, aut dispositionum contrarium receptivum habeat, neque in seipsa, possit contraria, quibus destruantur recipere. vt vidimus supra: quare exigentia prædictæ substantiæ simplicis conditionata, ea ex parte, esse non potest, si scilicet contrarium fortioris actiuitatis, & exigentiae non adfuit: siquidem natura, & essentia sua substantia illa, non solum ab existentia absoluta, sed à possibilitate tota, illud excludit.

7. Sed nec substantia illa fluxu termino de se se

conecti potest: cum motus successus, aut tempus non sit, quæ sola fluxu de se termino essentia, & natura sua necuntur: neque item termino alicui ex voluntate Dei aliquando defecturo connexa substantia illa est natura sua: tamen si eius naturæ ex voluntate absoluta Dei possit destructio contingere. Ac demum, nec pendet substantia illa simplex, totalis, ex causa aliqua naturali defectibili, vt lux à luminoso, quo sublaro, vel impedito, statim naturaliter, perit, quare, nec permanens natura sua absolute est & si autem à Dei libera voluntate realiter, inentionaliter (& si non realiter physice) defectibili, in sui conseruatione substantia illa simplex totalis dependeat; ac subinde Deo, qui causa seruationis eius, est, adstante, conseruari, destrui absolute possit, vt creata reliqua, quantumuis permanentia secundum suam naturam sint, quia ex potestate, & dominio suo increata supremo eorum exigentia naturali permanendi ultra suam primam productionem potest non annuere; id tamen potentia sua, absoluta, non autem ordinaria, & rerum naturis coordinata, efficere solummodo potest; id, quod naturalem creaturæ exigentiam perdurandi, cui non annuit, non abolet, sed necessario supponit: quare permanentiæ naturali rerum, ea defectibilitas realis intentionalis absoluta voluntatis, seu liberi decreti diuini, à quo natura sua creata omnia, in conseruari etiam absolute pendunt, minime obest, cum supra omnem creaturarum naturalem permanentiam sit, sed solum naturalis dependentia effectus creati in conseruari, à causa secunda defectibili, aut impedibili naturaliter à sua operatione. His vero creaturæ, cum reliquis enumeratis, eius naturali permanentiæ aduersis supra enumeratis, atque à substantia totali completa simpliciter essentialiter substantialiter exclusis, natura sua absolute prorsus permanentem, & subinde immortalem illam, ac non nisi violenter, & contra naturalem eius exigentiam, à Deo absoluta sua potentia, & dominio supremo destructibilem euidenter probatur; quod autem Angelus omnis substantia totalis, & completa essentia sua essentialiter substantialiter, immo, & integraliter sit (vt ad secundam consequentiam in antecedente assumebamus) ostensum satis à nobis est, quæst. 2. quare secundum commune argumentum pro negatiua conclusione, Angeli cuiusvis possibilis natura sua destructibilis, ita explicatum, plene etiam conuenit.

CERTAMEN VI.

Conclusionum vindicatio.

i. Argumenta, quibus eius firmitatem tentabat Ariagæ, & refellebat infirma sunt. Primum de speciebus impressis, & habitibus, & sono natura sua caducis, & deficientibus de se, sine contrariis præsentia, causæ conseruantis secundæ defectu, à qua essentia, & natura sua conseruari debeant, falsum est, species quidem intuitiue, & externæ defectu obiecti pereunt, internæ, & abstractiue, defectu dispositionis, organice, vel capacitatis eius, ad tot species sublineandas: quare aliæ ab aliarum multitudinem, ab organo, vt corpora, à corporibus aduenientibus loco detruduntur. Habitus, non, nisi contrario habitu perire communis Philosophorum sensus est: sonus defectu violenti impulsus abiectionis impressi, ac sensum à naturali æris inclinatione, ad suum proprium motum, & quietem languescens (vt calor aquæ à frigefactura sua forma) & tandem pereuntis, & ipse paulatim deficit ac tandem perit, quin, natura sua, ac de se in suam destructionem aliquando futuram, distinctam adhuc, inclinet, quod ostendi nuper esse impossibile. Secundo de cognitione fidei destructionis suæ, vt de ipsa

h 3 Deus

Deus reuelasset alicui, negant esse casum possibilem, Moncaeus noster, & alij apud Ripaldam, 1. de ente supernatur. d. 104. num. 3. & meritis quia implicat creaturam cognitionem aliquam sui reflexivam, & repræsentativam esse, sine qua reflexione suam durationem repræsentare nequireret: quare non, nisi per reflexum alium actum, qui natura sua permanens sit, potest cognosci actus ille ex decreto Dei ad annum, & contra ipsius etiam naturalem exigentiam defecturus, cum huius defectum ad annum habeat, ut obiectum, quod essentiali sua repræsentatione peringat: vnde neque hinc Angelum natura interitus sui, ut terminum suæ naturalis connexionis, posse habere inferetur. Tertium de igne mixto nostro contrariis semper perit, quibus facile dissipabilis est aëre, fumo & aqua, vel quibus pabuli materia ad formam cineris, cum ignis forma impossibilem disponitur, vnde nec ignem, nec sublimare corruptibile, quidpiam seipso suam corruptionem intendere facile patet. Quartum ex morulis motus grauium in centrum, cuius continuationi ab eius grauitate intrinseca, & præsentia, nullum adeit contrarium, quod obstat, ac subinde actio ipsa motiua de se solum perit, æque est imbellis: Admissis enim abluque disputatione digna eius motus morulis, impulsus, quo fursum lapis violentus detinebatur, & medijs aeris vsque ad centrum, in quo lapis decorum mouetur, eius motui contrariantur, & obstat: quibus proinde motus illius instantaneæ morula, non autem motus ipsius intrinsece naturæ, naturalique cessandi per instantia illa inclinationi, tribui philosophice debent.

2. Præterea (ut bene Quiros aduertit sect. 5. citat. num. 69. atque obseruauimus, num. 4. sub finem) actiuitas creata spacijs, tam loci, quam temporis æque, atque numeri effectum limitationem pati natura sua potest: quare, & continuationis suæ, secus exigentia perdurandi. Vnde & grauitas ipsa, ne continuo agat, quandiu adest, ac propterea, per inde pro morulis motus aderit, ac si non esset, cum ad agendum pro illis actiuitas non sit, motusque defectu virtutis actiue cessauit, non quia actio, natura sua, ac se ipsa exigit pro illis deficere, cuius oppositum ibidem ostendimus, & rationem discriminis puræ exigentia naturalis perdurandi semper & continuo, à naturali actiuitate rationem satis philosophicam reddidimus ibidem: quintum argumentum Arriagæ erat. Angeli exigentia naturalis ad locum limitatur ad tot loci spatia, ac non ad plura, ultra totum spatium, quod illis partialibus constat; ergo ad tot spatia durationis, ac non plura potest, etiam naturalis, eius exigentia limitari; & ad pauciora in Angelo imperfectiore, quam in Angelo perfectiore; Difficultatem hanc communem censet Quiros num. 70. & cui omnes debeant respondere ob Doctrinam aliam receptissimam impossibilitatis, existentia rei in duplici loco, & naturali rerum plurium in diuersis durationibus; sed defecit illi addere. Simul, & in duplici loco adequato, ut doctrina illa esset communis, & discrimen à duratione commune, & ad rem exactum sicuti, & ab eo assignato discrimine vbiacitionis ad durationis ab eo excogitata faciliorem solutionem, & discriminis rationem expeditius reddo quia naturali exigentia Angeli ad spatia loci occupanda, non pure, ex actiua, sed actiua ipsius voluntati subordinata, ad præsentiam in spatio maiori, vel minori producendam: quæ proinde, quoad spatia loci, ut pote actiuitas creata limitari etiam natura potest, ac debet: estque proinde in Angelo imperfectiore, quam in Angelo perfectiore limitatur; exigentia vero, perdurandi non actiua, sed pure exactiua, in Angelo est, & quæ actiuam in eius conseruationem Dei potentiam illimitatam importet; & cuius solum limitatione perdurandi spatium posset limitari, ut maius minufve esset, quod natura Angeli, perfectiori, vel imperfectiori deberetur ex parte enim exigentia puræ nullatenus actiue nec ad maius,

nec ad minus spatium maior, minorque perfectiori perduraturæ arguitur, vel taxatur, sed solum ab actiuitate, à qua debet natura illa diutius, breuiusque provenire. Pater in materia prima essentia imperfectissimæ sublimaribus, tamen eius natura sua diuturnioris, immo æternæ: cuius rationem dedimus, certam. 5. num. 5. sub finem, quæ argumentum exarmatur.

3. Obiicies demum, sunt pleraque supernaturalia dona, & qualitates contrario carentes, & causam sui Deum habentes non autem, causam aliquam defectibilem, cuius actioni in fieri & conseruari natura sua subordinentur, nec fluxu de se, & essentialiter termino connexæ; & tamen natura sua sunt à Deo destructibiles, non autem natura sua permanentes & exigentes perdurare; alioqui non, nisi contra earum naturam, & violentè, seu miraculose destrui à Deo possent: æque scilicet, acque igne Babylonii conuersus denegatus, ad comburendum: quod durum valde videretur, scire quod in earum qualitatum conseruatione gratia Dei multum minuitur; nec ampliores, pro ea, quam, pro celerrim conseruatione habende à nobis gratia forent. Ergo nihil præstat, secundum nostrum, & commune argumentum, pro Angelorum omnium natura sua indestructibilitate à Deo, quod in his qualitatibus, supernaturalibus plane deficit, ac euacuat. Admittit antecedens ob rationes datas. Quiros citat. sect. 4. num. 64. §. dixi, §. 62. cum Aluarez, de auxil. d. 74. Albeda, 1. p. d. 58. sect. 3. Pennoto, q. de auxil. c. 1. num. 7. Salas. tom. 1. in 1. 2. q. 3. tract. 2. d. num. 70. qui gratiam excitantem, in qualitate supernaturali, natura sua transeunte constitunt; quævis duo primi, (quos sui Dominicani sectantur) in ea intrinsecam, non solum excitationem, sed efficiam auxiliij Physicam, plerique moralem cum Albeda constitunt. Pennotus, & Salas, intrinsecam efficiam, ei qualitati negant, ac solum excitationem concedunt; quam tamen etiam negat Quiros, solumque eorum Doctorem autoritate vitur, quantum qualitatem supernaturalem naturæ suæ transeuntem possibilem generatim admittunt tamen in specie auxiliij gratia excitantis male prædicatam illud genericum naturalis fluxus recognouit, & assignant. Admissa vero possibilitate naturalis fluxus in supernaturalibus qualitatibus (quem voce reuert etiam Quiros, & si re admittat, nescio quæ ratione ab auxilio gratia excitantis illud renouere efficaciter possit: cum illud consensus fere flamm eliciendo datum, namque sit, ac solummodo inferum, quo elicit, vel reiecto, à voluntate citabatur præfusus auxilium; ac subinde, si naturalis eius permanentia, & exigentia perdurandi, qualitates omni supernaturali, necessaria, obstat, videtur, conseruationis defecturum. Secundo disparitas tentata à Quiros, inter creaturas naturales carentes contrario, & habentes causam conseruationis suæ conseruationem indestructibilem, ut permanentes natura sua esse debeant, ac non fluxæ, & inter qualitates, supernaturales, ut eis non obstantibus, fluxæ nihilominus, & transeunt, natura sua esse possint, nulla est, nec ratio ab ipso assignatur, immo, nec reddi aliqua vero similis potest, præter eas quas ab absurdo, pro naturali fluxu qualitatis supernaturalibus possibili attulit, nosque proposuimus. Si autem aliorum præfata in supernaturalibus qualitatibus fluxum naturalem possibilem probent, & si adit ratio, ob naturalem possibilem probent, & fluxus naturalis earum necessaria probatur, & fluxus naturalis earum probatur impossibilis, insufficiens etiam pro naturalibus creaturis, earumque permanentia naturalis eisdem absurdus in supernaturali qualitate deprehensus (cui eadem adest ratio, & pro qua ob ea obijci non tenet) manifeste conuincitur: quorūque specialis ratio, in supernaturali qualitate assignata ob quam, in ea non probet, & creaturis naturalibus deficit (ut probationi eius rationis non officiat) assignatur, ut argumenti oppositi limitatio non teneat.

4. Ea vero à Quirio inuenta non est, nec probabilis inuenitur. Quod enim ait citato num. 64. & 65. Deum, vt causam particularem (quomodo respectu qualitatis supernaturalis se gerit) Dominium connaturale: æque in suas actiones liberas, earumque suspensionem habere, æque creatum, quod dicitur liberum agens, quin absoluta extraordinaria, & causæ vniuersalis potentia, & dominio utatur: Vnde ait iuri hæc, & Dominio Dei, vt causæ particulari non minus attendere Deum debere, quam causarum particularium secundarum exigentis: vnde fit rursus, vt, cum ius hoc Dei causæ particularis liberæ præstantis, fortiusque sit quauis exigentia creata qualitatis eius supernaturalis, vt à deo conferretur, connaturaliter Deus, eius conseruationi abstinebit, ac sine vilo miraculo, æque ac si rei cuiusvis conseruationi concursum subtrahat suum ad præsentiam agentis contrarij præstantioris, ita concludit, num. 71. argumento Ripaldæ respondens. Cæterum ex tota hac doctrina colligitur primo: ipsum rem qualitatis supernaturalis naturæ suæ transiens, & fixæ, quam in Dominio citatis reprehendebat reiciebatque num. 64. admittere tandem, folisque vocibus ab illis vitiole recedere: etenim nulla exigentia naturalis earum esse potest, vt conferretur in præsentia contrarij agentis particularis potentioris, atque adeo in his, quæ illud habere naturæ suæ possunt, naturalem existentiam perdurandi, & conseruationis suæ, non quidem naturalem absolutam, sed conditionatam solum sub conditione absentia contrarij actiuitatis, & exigentia potentioris admitti posse obseruabamus contra Ariagam, cert. 3. num. 7. quod certius est, cum naturæ suæ ens permanens fortius contrarium, & præsens, & absolute existens essentialiter respicit, vt in præsentia: atqui per te ius connaturale, & potentius Dei, vt causæ particularis, ad destructionem qualitatis, supernaturalis adest semper: ergo nulla vniquam, exigentia naturalis in ea qualitate esse potest, vt conferretur, ac præderet: ac subinde, transiens ac fluxa, naturæ suæ, & re & nomine erit. Vrgetur, quia ea subordinatio, subiectio, & dependentia à Deo, vt causæ particulari, intrinseca, & essentialis physice, ac metaphysice naturæ qualitatis supernaturalis est, ergo eius naturæ deficit, si Deus causæ particularis ipsius, cuiusque dominum fortius, ad eius destructionem, quam exigentia qualitatis ad sui conseruationem addit: ergo ea qualitas ab intrinseca naturæ suæ conseruit, atque assert negationem conditionis, sub qua exigere potest conseruari, nempe absentiam potentioris agentis, ad suam destructionem: ac subinde nullam potest habere existentiam naturæ suæ conseruationis.

5. Rursus exigere rem aliquam naturæ suæ præsentiam contrarij, & simul rem eandem naturæ suæ sui conseruationem omnino repugnat: est siquidem exigentia, vt naturaliter conferretur in præsentia contrarij fortioris ad suam destructionem, quod est exigentia, & conatus ad aliquid impossibile: quare absoluta chimerica, exigentia, & prorsus impossibilis. Item exigentia agentis potentioris ad sui destructionem est exigentia suæ naturalis, & connaturalis destructioni, quippe ad præsentiam agentis contrarij destructio cuiusvis præexistens est naturalis, & connaturalis; destructio autem rei exigentis, vt naturaliter, & connaturaliter conferretur contradicit connaturalitati destructionis: ergo altera exigentia alteri contradicit, neque qualitas supernaturalis citra contradictionem conuenire potest. Dices dominum, & ius voluntatis, & arbitrii diuini ad decreta sua concipienda, vel omitenda de qualitatis illius conseruatione, ac subinde ad illa pro suo arbitrio conseruanda, vel destruenda, non esse contrarium magis, quam proficuum qualitatis conseruationi à Deo: siquidem ex illo Dominio in actu suæ voluntatis æque potest illam qualitatem conseruare, ac potest destruere: quare, etsi adit necessario ius illud diuinum, illudque

exigat naturæ suæ qualitas illa, vt id à quo essentialiter petit conseruari, ali fortius contrarium destructiuum sui nec supponit, nec assert, nec exigit, sed dominum, & ius indifferens ad sui vel conseruationem, vel destructionem, cui naturæ suæ subicitur, quo argumenta proxima cessant. Cessant: sed destructione rationis disparitatis, à Quirio redditæ qualitatis supernaturalis, & naturalis. Etenim libertas Dei, ac dominium ipsius, in actus suos liberos potius, & præstantius, quam cuiusvis agentis liberi creati, non competit ei qua causæ particularis est, sed qua primum præcipuum, ac summum liberum est, nec aiter eius omni potentia, qua particulariter concurrebat arbitrio Dei subditur, quam subdatur, qua concurrebat, vt causæ vniuersalis: nec particularitas concurrendi, diuina omnipotentia, libertati alteri Dei ab ea, quæ ipsi competit qua primum agens liberum est, illam subicit. Imo ius & Dominium Dei, qua liberi in suos actus, ac subinde creatos effectus titulus obiectiuus, & motiuum ab ipso necessario attendendum, vt decretum de rei effectione concipiat, vel omitat, nusquam est, sed dominium reale physicum elicientia, vel non elicientia realis intentionalis suorum actuum voluntatis, vt patet in dominio arbitrii nostri, in actus nostræ voluntatis vel eorum omissionem, ad quorum alterutrum potestas physica voluntatis est, ex qua sola physice supponit, nullatenusque vt motiuo, & titulo deliberationis obiectiuo propoſita, sed eius prorsus immemores, ad actus physicam elicientiam, vel eius omissionem procedimus.

6. Confirmatur quia, si is titulus iuris ac dominij diuini in suæ voluntatis actus, & inde oriundos effectus creatos, vel eorum omissionem (contra id quod in nobis experimur) naturali quauis exigentia creata præstantius proponi Deo ad deliberandum de actibus suis vel eorum omissione necessario deberet, cum ius illud, vt causæ etiam vniuersalis libera connaturaliter habeat, illud etiam ad omissionem decreti concurrendi, & concursus negationem contra causarum naturalium existentiam deberet attendere: quod, cum præstantius, fortiusque longe earum existentia sit connaturalissima esset concursus quibusvis causis naturalibus denegatio, nilque miraculi in denegatione concursus igni Babylonico intercessisset, neque ia vlla posset intercedere; immo, si ius illud & dominium in suos actus, (etsi non ex necessitate) absolute in denegando concursu, ac debitis naturæ rerum, vt titulum obiectiuum & motiuum fortius earum existentis naturalibus, posset Deus, attendere, nullam suspensionem concursus cum causis naturalibus, nisi ex Dei reuelatione (quæ de nulla extat) miraculosam, ac non potius connaturalem esse, sine temeritate asserere possemus: cum ex consideratione motui illius fortioris Dominij sui potuerit Deus concursum denegare. Dices Deum, vt causam vniuersalem, esse naturæ auctorem, ac naturæ legibus additum, ac subinde eis non stare, nisi extraordinaria miraculosa, ac non connaturali prouidentia, minime posse. Contra quia, ex eo quod Author naturæ, vt causæ vniuersalis Deus est iuri illi suo supremo, & connaturali agentis primi liberi non renuntiauit, cum naturam condidit: ergo, si hoc potest attendi à Deo, vt fortius, ac prævalentius existentis cunctis naturæ creatæ, vt debitorum ipsi denegatio connaturalis, ac non miraculosa censetur, denegatio concursus, & cuiusvis debiti naturæ toti creatæ connaturalis absolute, & non miraculosa esse potest contra. Contra secundo, quia Deus causæ vniuersalis est, non solum naturæ creatæ & entium naturalium, sed supernaturalium: ergo, si ex naturæ creatione, legibus & iure naturali, etiam naturalium, stare iuxta prouidentiam, & ordinariam, & naturalem, debet non attento supremo iure agentis primi & summi liberi, & legibus, ac iuri eorum supernaturalium stare debet. Nec præstat: etiam respectu entium

entium supernaturalium, esse causam non solum vniuersalem, sed particularem, cuius proinde iuri, & dominio libero debeat attendi: Primo quia, ut nuper dicebam, ius & dominium libertatis diuinae idem ipsum est siue, se solo, ut causa particularis, siue cum causis secundis aliquid producat. Secundo, quia materiam, primam, & Angelum, ut causa particularis producit, & conseruat; ergo, si titulus causae particularis efficit, ut ius, & dominium fortius, & potius creatis exigentiis summæ suæ libertatis attendi debeat ab ipso ad debitam alias naturæ rei conseruationem connaturaliter, ac citra miraculosam prouidentiam, denegandam, citra miraculum, & connaturaliter materia prima, & Angelus destrui à Deo potest: ac subinde, & hic destructibilis, naturaliter, & mortaliter erit, contra dicta. Obuium statim, menti cuius, hoc, nec satis, à Quirós solutum, dum ait: Deum esse Angeli causam particularem simpliciter quia eius prima etiam creatio, ad naturam, intra quam continetur, spectat, ac subinde eius productione, naturæ legibus se obligat Deus. Contra primo; quia tota ratio causæ, particularis simpliciter totalis in Deo est, quod se solo, ac sine interuentu causæ secundæ, cuius actiuitati, ac exigentiæ annuat, producat effectum, quam nulla causa secunda, partialiter adhuc, posset efficere, id in creatione Angeli, eiusque conseruatione conuenit Deo: ergo conuenit Deo esse causam Angeli particularem absolute, & simpliciter.

7. Quod non abolutionem, sed confusionem, & implicationem difficultatis addit, (nempe Angeli naturalis entis primam productionem ad Deum, ut naturæ auctorem spectare, ex qua proinde, iuri & legibus naturæ stare ordinaria prouidentia debeat; contra quod fieret si Angelus natura sua permanens, exigensque sui conseruationem, ac subinde extraordinaria, & miraculosa prouidentia, à Deo annihilaretur quod, nec difficultat, ex dictis impugno, & si enim prima Angeli productio ad Deum auctorem naturæ spectet, non tollit eum esse causam particularem simpliciter, & absolute, ut nuper dicebam, atque inde ius speciale causæ particularis summæ liberæ habere, & preuolentius iuri & exigentiæ naturali Angeli, ut conseruetur (& si quia entis naturalis creatio & conseruatio Angeli est, supernaturales non sunt) ac proinde, si ius illud causæ particularis, ac prauolens ad eius destructionem iuri conseruationis suæ in Angelo attendatur, non secus ac causæ secundæ ad cuiusvis effectus destructionem valentioris, naturalis, & ordinariæ prouidentia Angeli destructio erit, & si naturalis entis destructio sit, si quid tua ratio probat. Confirmatur quia ideo Deus tenetur ordinaria prouidentia seruare entia naturalia, permanentia ubi ea primum produxit, quia produxit in ipsis exigentiam, & ius naturæ suæ, ut semel producta, ac deficiente contraria alterius actiuitate, atque exigentiæ fortiore, & valentiore ad eorum destructionem, seruentur: sed, cum primum producit qualitatem supernaturalem non fluxam de se se, sed permanentem, producit in eius natura ius, & exigentiam, ut absente contraria valentiore ad eius destructionem seruetur; ergo æquè connaturaliter, & ordinata lege alterutrum absente potentiore contrario, ex prima cuiusque productione conseruare tenebitur Deus, & si alterum naturale alterum supernaturale sit (in supernaturalibus enim ordinariam, & extra ordinariam prouidentiam iuxta quam Deus passionem entis supernaturali debitas concedere teneatur, & quam non, nisi extraordinaria, & miraculosa prouidentia æquè, ac si suas entis naturali denegaret, concedit Pater Ripalde, citato, numero septuagesimo primo: quo discrimen illud de naturalitate Angeli spectantis ad naturam, æqualitate supernaturali non spectante ad naturam (quod nunc impugnamus) merito de-

ferit. Vel ergo ius naturale causæ particularis, ac summæ liberæ Dei, ut prauolens ad destructionem, iuri supernaturalis entis ad sui conseruationem debeat attendi, atque ad compensationem venire, ut eius destructio naturalis, ac non miraculosa, & extraordinaria prouidentia conseruetur, vel non debeat attendi: si possetur: omnino naturalis erit qualitas illius conseruatio, ut non, nisi miraculosa, & extraordinaria prouidentia eius destructio contra te. Si autem attendi debeat ius potentius Dei causæ summæ liberæ, ut connaturalis, ac non miraculosa, & extraordinaria prouidentia eius destructio sit, cum idem ipsum ius causæ particularis respectu Angeli, & materie primæ Deus habeat, iuri naturali, eius ex prima productione quædam prauolens, æquè connaturali ac non extraordinaria, & miraculosa prouidentia Angeli, & materia prima destruentur: æquum enim est, per te, supernaturalia ad sui conseruationem ex prima sui productione adquirunt, & quod iure Dei causæ particularis vtrorumpque spectent, denique quidquid de hoc sit. Per te (ut super retulimus, ex numero 71.) ex iure naturæ entis supernaturalis ad suas physicas passiones temetis eius, & earum causæ particularis Deus sit, non, nisi extraordinaria, & miraculosa prouidentia, denegati illa à Deo potest: æquum æquum ius naturæ qualitas, & entis supernaturalis est prima sua productione ad sui conseruationem, atque ad suas physicas passiones habere: ergo, & si Deus causæ particularis eius sit, non, nisi miraculosa, & extraordinaria prouidentia negati à Deo potest eius conseruatio.

8. Certum igitur sit, quod noster Ripalde, tomo secundo, de ente supernaturali discepta, sectione 3. docet. Nempe productam semel qualitatem super naturalem ex iure ipsi est prima productione adquisito conseruandam naturaliter, & indestructibilem naturæ suæ esse, nec ulli extraordinaria prouidentia, & potentia absolute Dei destrui posse; quare negandum est respondentis oppositi antecedens cuius ratio est: quia in omni prouidentia ordinaria tam circa naturalia, quam circa supernaturalia, siue à solo Deo producta, & producibilia, ac subinde, ut à causa particulari ius solum, & exigentiæ contrariæ semel productæ, & contrariam creaturam eius destructionem machinantem attendi à Deo debeat, non autem ius libertatis diuinae suæ, ut causa particularis effectum ad ipso solum producibilem producat, & conseruet. Deus, siue ut causa vniuersalis, creans suo concursu, & cooperatione sua iuret, ut habemus dicta satis ostendunt: ius quippe, & dominium libertatis diuinae, in actus voluntatis suæ liberos, & effectus extrinsecos ab eis pendentes, siue ab ipso solum, siue in conseruatio causarum creaturarum faciendis, physicum, est idem ipsum quoad omnes, nec ipsi ad eos edendos debet esse motum, ut eo honestissime vitatur: sicuti, nec nobis, sed illa motiua extrinseca præter Dei potentiam physicam, & libertatem, qua physice pro sua physicam, & libertatem, qua physice pro sua physica potestate vii pro libito potest; cui, si Deus ut motu attendere deberet, cum omni exigentiæ rerum, & causarum naturalium prauolent, nec minus iuris, & potestatis huius in effectum à causis secundis, quam à se solo edendos habeat, nihil esse in externis siue actionibus, siue effectibus, siue ponendis, siue afferendis, & denegandis prouidentia extraordinaria, & miraculosa foret, quod si dicas: plura Deum in sui superni dominij libertatis, & potentia ostendit, efficere, vel denegare, ut scriptura, Petres, & Theologi, docent: ostensio quidem eorum attributorum diuersum, quid ab eis est, & tunc etiam extraordinaria prouidentia Deum ut cum illi attendis, ij omnes facientur: quare in

ordinaria providentia, non eis, sed solum creatorum existentia attendere Deum posse, simul docent. Absurda illa à Quirós deducta, absurda non sunt, sed omnino in bona Philosophia, & Theologia admittenda, scilicet; æque miraculosam esse destructionem qualitatis supernaturalis permanentis & existentis natura sua sui conservationem deficiente contrario valentiore, ac denegationem concursus Babylonico igni: Gratia autem Dei nihil minuitur, dum gratia dona, non aditane contrario conservat: cum enim ea primo donat, & eius naturam producit, eius etiam conservationem, in naturali providentia donat: quemadmodum, & bonum opus nostrum gratia Dei deputatur, in radice congrue vocationis à Deo donatur, vt Augustinus aiebat, & gloria ipsa, quæ meritis ex ea oritur debetur, vltiori contrarium valentiorum amotio, ex qua ius perdurandi prævalat ad connaturalem eius conservationem Dei, vltiori beneficio debetur. Ac tandem existentia illi ad conservationem annuere, cum non annuere absolute Deus posset, gratia Dei absolute est.

CERTAMEN VII.

De essentiali Angeli possibilis immortalitate, seu incorruptibilitate, de potentia adhuc absoluta Dei.

1. Angelos omnes natura sua, ac iure ipsi ex prima sui existentia, & productione quæsto attento, atque secundum ordinariam providentiam à Deo indestructibiles hætenus ostendimus; & si absoluta Dei potentia, & providentia, destructibiles, eaque sensu mortales sunt, ac destrui absolute possint: iam vero vltius inquiritur: vtrum Angelus aliquis speciei alterius à productis, non solum ex natura ipsius iure, & existentia naturali permanenti, (cui tamen pro suo Dominio, & arbitrio annuere, vel non annuere possit Deus) immortalis, & indestructibilis, potentia etiam, & providentia absoluta, & extraordinaria Dei esse possit? in qua quæstione multum pulueris (non multo Theologia fructu) excitatur à Recentioribus, qui in eo examinando tori laborant: an creatura aliqua absolute indestructibilis à Deo esse possit, ac semel producta omnino indestructibilis: multisque suppositionibus, instantiisque hinc inde conquisitis, & motis affirmantes doctores, inviliter ad præsentis quæstionis affirmatiuam decisionem, probare contendunt: siquidem eorum, quæ adducunt pro quæstione illa generali falso, & implicatorie inducuntur. Tum etiam: quia, vt in creaturis, quas à Deo etiam indestructibiles absolute contendunt, verum haberent; non statim in natura Angelica, speciei valde ab ipsis diversæ, repugnare posset facile ostendi: solumque inferretur, id Angelis, è præficio creaturæ prædicato non repugnare, & si repugnet illis ex alio. Non secus, ac si ex possibilitate immo existentia creaturæ substantiæ corporeæ rationalis in homine, equum rationalem esse posse, vel de facto esse, contendentes, quia ea, quibus rationalitas in homine non repugnat in equo etiam sunt.

2. Vt autem clare disputatio, & decisio quæstionis, & universum de omni creatura, & in præfenti materia de Angelo, an essentia sua à Deo omnino sit indestructibilis procedat; adverte: esse quæstionem de conservatione necessaria à Deo, cuiusque voluntate, non quidem

ex eo, quod simul, & vnico affectu, non solum primam eius productionem, sed vltiorrem creaturæ illius permanentiam, & conservationem per subsequituram æternitatem decernat; cum tamen posset eius primam productionem decernere, quin decerneret eius vltiorrem conservationem: tunc enim immortalis quidem, & indestructibilis à Deo creatura illa esset, non quidem essentia sua, & omnino absolute, sed ex suppositione decreti liberi Dei de eius conservatione, cui ex immutabilitate sua nequit Deus contraire; ita enim quousque etiam creatura incorruptibilis ex decreto libero Dei, de ipsius conservatione esse potest, est autem quæstio: an creatura aliqua, vel Angelus, talis naturæ, & essentia esse possit, vt, licet in prima sui productione à Dei libera voluntate pendeat, ac subinde mediate vt minimum, in sui conservatione, quæ sine sui productione esse nequit, tamen necessario decretum liberum Dei de eius prima productione non possit non esse vel formale, vel virtuale saltem, conservationis creaturæ illius decretum, quia necessario, & absque nouo exercitio libertatis diuinæ decretum de eius conservatione ex decreto de eius productione prima, indestructibiliter à Deo concipiendum sit. Durius quippe longe esset, & irrationabilius, ac periculosius, asserere absque decreto vltio Dei de eius conservatione in decreto ipso de eius prima productione formaliter contento vel saltem virtualiter, creaturam persistere essentia sua, & necessaria conservari.

3. In hac quæstione noster Arriaga, r. parte, tomo secundo, disputatione secunda, sectione 1. numero tertio, §. *Agens de duratione in physica*, quod in ea docuerat de possibilitate creaturæ essentia sua, ad omnem durationem possibilem, & imaginariam extensæ, ac subinde æternam, ex suppositione, quod semel existerit primo, ita retractat, vt ab autoritate Patrum falsum esse dicat, rationi vero pure stando reputet verum: quare iudicium Patrum modeste proprio præfert iudicio: discursum vero eorum immo & scholasticorum omnium pene proprio postponit. Patres quippe, & scholastici non, nisi subiuncta ratione, & cunctis quidem communi, efficacissima oppositam conclusionem tradunt; cum tamen ipse satis leuibus instantiis suam à ratione, conclusionem stabilire contendat, vt inferius videbimus. Ad rem autem præsentem in specie: Angelum essentia sua in æternum ex tempore, quo creatus primo à Deo fuit, duraturum, vt destrui sequenti vlla duratione diuinitus nequeat, possibilem absolute fatetur, tamen illis, qui de facto sunt, neget. Noster etiam Ioannes Martinon. l. p. d. 6. num. 34. præcipuo, & implicatorio argumento à nobis vltimo loco diluendo, à cognitione supernaturali fidei petito, concedit possibilem esse creaturam (nempe supernaturalem illam fidei cognitionem) essentia sua, non solum æternæ à parte post temporis, quo cepit, sed etiam à parte ante, & ex æternitate, si ab æterno, (vt fieri à Deo absolute potest) produceretur, de Angelo vero (de quo in præfenti disputamus) id minime asseruit; immo virtute negauit: cum ex essentiali, & speciali illo prædicato cognitionis supernaturalis fidei (quod nequit Angelo essentialiter competere) id in ea solummodo possibile admisit.

4. Porro, vt veram quæstionis huius decisionem radicemus, atque omni ex parte firmam statuamus duplex conclusio statuenda à nobis est. Prima circa possibilitatem, vel impossibilitatem creaturæ essentia sua indestructibilis, ac perpetuæ ex quo primam condita fuerit independentem à libero vltioris conservationis decreto Dei. Si enim, id sit impossibile Angelo (de quo nunc agimus) ex suo prædicato generico, sicut & creatis cunctis, reliquis repugnabit. Secunda, de possi